

Enyorances d'un valencià absent

Coulommiers —Seine et Marne—, fevrier 29, 1956. France.

Molt estimat germà: A son bon temps foren en el meu coneixement les noves teues donant-me compte del naixement del teu fill.

Bé has fet donant-li com a titolars els Sants els dos centenars dels quals estem —jo també— celebrant.

En aquesta terra propenca al cap de la Nació es té en molta estima a Iñigo de Loyola, i per tant havent passat per ací al manco tres vegades Frai Vicent —registrades i anotades amb molt de detall i els cronistes visuals—, és just que rememore l'ambient eixe del barri dels Sants Joans on tan enquistats estan el dominic valencià i l'autor del Exercicis Espirituals.

La proximitat amb París m'ha determinat visitar-lo com pocs ho fan ni ho faran, en busca d'aquest Sant espanyol naixcut en Vizcaya.

Als qui aficionats al bon art, aquells d'abans les dos guerres grans, conexien el barri de Montmartre, tan sols el visitaven per un pintoresquisme nat, veritable, mes a quants de bona fe són els meus hostes ací, els duc a vore l'església que asentada sots el mont dels màrtirs —d'ahí son nom— fón germe i viver d'Iñigo i els seus primers companys, quan ací precisament, en la cripta on es guarden les despulles dels màrtirs, contagiats de sa fortalega efectuaren els vots solemnes.

I si en la Universitat es feu home de ciència, ací es feu de consciència, allà nodrí sa intel·ligència, mes ací son ànima.

Molt més te diria d'ell, però resseguim parlant de Vicent Ferrer i de les vostres festes passades, ara que si el Senyor me dóna salut i bon temple aniré una altra volta a Vannes en la present commemoració centenària. No vullc que me conten res i així com l'any passat no poguí vore lo celebrat en València, enguany seré dels pocs de València que assistirem a la commemoració de tal data en estes terres de França, i tals i quants íntims colloquis tingueres en el crani de Vicent Ferrer en els dies de sa estada entre vosaltres, els reviuré jo ací.

I a Vannes tornaré novament —tal insistència és per desquitar-me de l'envetja que en aquells dies tu em feres— perquè ell em diga com ha trobat a València, com seguix tot allò que és i serà essencial en ella, i que els temps moderns sembla voler aniquilar.

Jo desitjaria estar ahí al manco en estos dies, mes tu bé saps que la distància sublimitza les circumstàncies i començant per la junteta que celebren el diumenge de Passió, preparació, mes posar en carrils l'assumpte de bescuïts i cantades, traslat de l'anda a la parròquia en eixe tercer dia de Pasqua, començament del Tríduo, festa major, processó —durant tota la vesprà vos vaig seguint amb els ulls enlluernats i difusos per les llàgrimes en estes terres de l'Alt Marne, mentres deuen el Sant per eixos carrerets envoltant el Mercat...— i la pujada que si bé vos costa vint minuts llargs contactats des de l'inicial moment en què entonada la Marxa de la Ciutat fins l'apoteòsic brillar del foc, esbatusar de palmes pels xiquets del miracle, remor de la immensa multitud..., a quan ja afermada la Imatge en son lloc comenceu a retirar-se cansats, mes íntimament satisfets, jo, com te dic, em passe la vesprada pensant en vosaltres sempre en torn a l'anda del Pare Vicent Ferrer fins vora les deu de la nit...

En correu abanda rebràs impressos i escrits de quant es prepara ací, apart d'unes estampes que crec no tens.

Veges si al passar pel carrer d'Exarchs, en eixa casa —número 5— on la tradició i les pintures del segle XVII a les hores encara conservades, atestuen l'estança ahí en Vaència d'Ignaci de Loyola, ho solemniceu d'alguna manera, no sempre ha de ser el programa exacte i copiat punt per coma de l'any anterior.

Més avant t'enviaré eixa medicina que diuen està inventà ací i que ho cura tot. Jo crec és un vulgar potingue que fa molts anys es veia per les herbolàries. A mi ja no em prova més que el sol i l'aigua (i sempre està núvol i bec solsmet una espècie de sidra producte nat del terme) i l'airet de Pasqua, eixe airet que sols pensar en ell em cura totes les dolències i melengies.

Dóna records als tios, besos i afectes als menuts, records a la teua senyora i molts besos a la mare i tu ja saps que junt a ella no t'oblida mai ton germà

FRANCESC

P. D.—Fes per enviar-me el bescuit lo més prompte. L'anterior el vaig rebre i tastar a primers de maig, tot dur, esclafat, fet una calamitat..., però què rebó que estava.

Teu afectíssim, *Paco*.